

פרשת יתרו

קידוש או הבדלה?

אין לך מה להתאמץ בויתורים מרחיקי לכת, או בניסיון למציאת חן בעיני הגויים. שכן, כפי שההלכה היהודית אינה משתנה לעולם, כך שנאה זו היא תמידית ועולמית

במסעדה יוקרתית בחו"ל ישב מיליונר גוי לסעוד את ליבו, בקצה המסעדה ישב אדם שחזותו העידה כי הוא יהודי, לגוי הפריעה העובדה שהיהודי נראה טוב לב למדי. פנה אפוא למלצר וביקשו: "הזמן נא לכל הסועדים כאן מנה נאה על חשבוני, בתנאי אחד, ליהודי - אל תיתן". הסועדים נהנו מאוד מהתוספת הבלתי צפויה והחינמית.

להפתעת הגוי, לא הראה היהודי שמץ ענין במנה המוגשת לכולם מלבדו. עברו מס' דקות ושוב מוזעק המלצר: "תגיש לכל הסועדים את המנה היוקרתית ביותר שיש, כמובן על חשבוני". אך שוב היהודי לא מתרגש מהמעשה שנועד לקנטרו.

לאחר שכולם קיבלו גם קפה ועוגת הבית על חשבון הגוי והיהודי עדיין לא מראה סימני שבירה, לא יכל הגוי להתאפק. ניגש ליהודי והביע את תמיהתו בקול. חייך היהודי כשזיק שובב בעיניו: "אני בעל המסעדה..."

מעמד הר סיני היה אירוע ששינה את פני האנושות כולה. מטרתו העיקרית היתה כמובן נתינת התורה לעם ישראל, אך בחז"ל אנו למדים על 'עסקת חבילה' שבאה במקביל עם התורה. נתון נוסף זה נרמז בשמו של ההר - 'הר סיני'.

כאשר אנו רוצים להגדיר חפץ מסויים בלי להכביר מדי במילים, משתמשים אנו במילה אחת הכוללת בקצרה את תיאורו של החפץ, מילה זו היא שמו של הפריט. לדוגמה: במקום לומר לראובן הבא לי בבקשה חפץ בעל ארבע רגליים שעליהם יש משטח ומאחוריו משענת, נבקש ממנו בפשטות להביא לנו "כסא".

להר סיני ניתנו בתורה חמישה שמות, כל שם כלל הגדרה אחרת בהר בעל הערך ההיסטורי והתורני, אך מהות שמו של ההר כ'הר סיני' באה ללמדנו שבמתן תורה "ירדה שנאה לאומות העולם עליו". פירוש: מאז שקיבלנו את התורה בהר זה, נהיינו שנואים בקרב כל הגויים עלי אדמות.

מה פשר שנאה זו? ומדוע היא ירדה לעולם דווקא בהר סיני?

נתינת התורה לישראל, הפכה אותם לא רק לעם בין העמים, אלא בעיקר לבניו החביבים של מלך מלכי המלכים. חוץ מהעובדה שבתורה ישנה הנוסחה לחיים המתוקנים והאיכותיים ביותר בעולם הזה. פריבילגיה זו שניתנה לעם ישראל מכעיסה עד מאוד את הגויים שלא זכו לה, את רגשי ליבם הם מבטאים בשנאה שלפעמים הינה עיוורת וחולנית.

רבי שמעון בר יוחאי מלמדנו נתון נוסף, אך חשוב לא פחות, על שנאה זו: "הלכה, בידוע שעשו שונא ליעקב". דייקו חכמים בדבריו של רבי שמעון, וניסו להבין לשם מה הוא מזכיר שדבר זה הוא הלכה, הרי כבר הוסיף לומר שזוהי שנאה ידועה. אלא רצונו של רשב"י להטמיע בנו תובנה חשובה, אין לך מה להתאמץ בויתורים מרחיקי לכת, או בניסיון למציאת חן בעיני הגויים. שכן, כפי שההלכה היהודית אינה

פרשת יתרו

משתנה לעולם, כך שנאה זו היא תמידית ועולמית!

מכיון ש"דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", ברור הדבר שיש בתורה גם פתרון לשנאה זו. מהו?

אחד מצדיקים הדורות הקודמים אמר משפט שהוא מפתח יסודי בגישתנו לשנאת העמים: "אם היהודי עושה על הגוי קידוש - הגוי עושה עליו הבדלה. אך אם ישכיל היהודי לעשות הבדלה על הגוי - הגוי יעשה עליו קידוש".

ביאורם של דברים כך הוא: אם יתאמץ היהודי - ברצותו להפחית או לעמעם את שנאת הגוי אליו - בחיקוי דרכיו והתנהגותו של הגוי. כך 'יקדש' היהודי את מנהגי הגויים, הגוי יקיא אותו מתוכו בכח ויעשה עליו 'הבדלה' והרחקה.

אך אם יפנים היהודי להבין שאנו שונים במהותנו מהגויים, ומה שמותר להם אסור לנו וכן להיפך, כך יעשה היהודי 'הבדלה' בין אורחות חייו לחיי העמים שמסביבו, הגוי בעצמו יעריך אותו יותר ויעשה עליו 'קידוש'. אכן, שנאתו היא תמידית ובלתי פוסקת, אך מהערצתו ויראתו כלפיך - יפחד הוא לפגוע בך. יודגש שאין באמור לעיל, חלילה, היתר או מתן גושפנקה לביזוי גוי באשר הוא, שכן מזהירים אותנו חז"ל במספר מקומות: חביב אדם שנברא בצלם אלוקים, ואף מה שהתבטאו כלפיהם בצורה שונה, זה רק כדי להדגיש ליהודי את חובותיו השונות מחובות הגוי.

בימים אלו ששנאת הגויים מתגלה ביתר שאת, בין בארצנו הקדושה ובין בתפוצות, ידיעה זו חשובה לנו מאוד. אין לנו שנאה כלפיהם או חלילה רצון לנקום על שנאתם הם, אך מחובתנו כיהודים, לשמור על מעלתנו כעם הנבחר בכך שלא נאמץ את תרבותם ואורח חייהם, אף שבמבט ראשון דבר זה מעורר עלינו את שנאתם יותר.

שכן, רק כאשר ניישם את חובותינו כבניו של מלך מלכי המלכים, ונשמור מכל משמר על אורח החיים היהודי, אז ורק אז, נוכל לחיות בשלום עם הגויים בעולם כולו. יתירה מזו, כשנגיע לשלימות בקיום המצוות, נזכה לביאת משיח צדקנו ולקיום הפסוק: "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". אמן.